

Ethiek in de zorgsector

34E JAARGANG
START JANUARI
2027

Part-time postacademische beroepsopleiding
van de vakgroep Ethiek van de Gezondheidszorg

Radboudumc

Noordhollands Dagblad, 26 maart 2026

De abortuspil is vanaf deze week online te bestellen. Meningen verdeeld over betere verkrijgbaarheid.

de Volkskrant, 24 januari 2026

Heelmeesters moeten zachter

NRC, 28 januari 2026

‘Als verzorgers geen tijd meer krijgen om werk goed te doen, zegt dat iets’

Eindhovens Dagblad, 5 februari 2026

AI is in zorg geen wondermiddel, wel goede hulp

Trouw, 17 januari 2026

De meest duurzame zorg?
Dat is zorg die niet wordt verleend

Ethiek in de zorgsector

De parttime praktijkgerichte postacademische beroepsopleiding *Ethiek in de zorgsector*, wordt georganiseerd door de vakgroep Ethiek van de Gezondheidszorg in samenwerking met docenten en deskundigen van andere universiteiten, hogescholen en organisaties in Nederland.

De opleiding werd al in 1993 ontwikkeld voor hoger opgeleide professionals en managers in de zorgsector die hun deskundigheid op het gebied van de ethische aspecten van hun werk willen verbreden en verdiepen, met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sociale Zaken.

Raad van Advies

Om de kwaliteit van de opleiding te bewaken en te zorgen dat de opleiding goed afgestemd blijft op het werkveld, heeft de opleiding een Raad van Advies met onafhankelijke deskundigen en vertegenwoordigers van organisaties die belang hechten aan een hoogwaardige postacademische beroepsopleiding *Ethiek in de zorgsector*. Denk hierbij aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Vereniging van zorginstellingen Reliëf, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de V&VN. Leden hebben zitting op persoonlijke titel.

Vakgroep Ethiek van de gezondheidszorg

De vakgroep Ethiek van de gezondheidszorg draagt bij aan een ethisch verantwoorde gezondheidszorg door kritisch-constructieve, ethische en interdisciplinaire reflectie te stimuleren op 'goede zorg voor ziekte en gezondheid' en hoe die te bevorderen, nu en in de toekomst. De vakgroep is onderdeel van het IQ Health wetenschappelijke afdeling van het Radboudumc.

Bezoekadres Kapittelweg 54, looproute 160

Postadres Postbus 9101, Huispost 160 IQ Health, 6500 HB Nijmegen

Waarom de opleiding *Ethiek in de zorgsector?*

Een zorginstelling is meer dan een bedrijf: medewerkers proberen het lot van mensen die zich in een kwetsbare en hulpbehoevende situatie bevinden te verbeteren of te verzachten. Vanuit die motivatie streven zorgprofessionals naar 'goede zorg'. Maar wat is 'goede zorg'? Bij die vraag spelen verschillende, soms botsende verantwoordelijkheden en belangen. Zorgprofessionals bewegen zich in dit dynamische krachtenveld. Ethiek kan hierbij helpen door de waarden en normen die onlosmakelijk verbonden zijn met de zorg te verhelderen en morele aannames kritisch te onderzoeken. Dit speelt op alle niveaus in de zorg: van de werkvloer en organisatie tot beleid en wetgeving. Het gaat om grote vraagstukken: over het gebruik van technologie, voortplanting, genetica, het levenseinde, maar ook om kleine, alledaagse vragen in de zorg voor kwetsbare mensen.

Voor wie is Ethiek in de zorgsector bestemd?

De opleiding richt zich op hoger opgeleide professionals en managers in de zorg: artsen, verpleegkundigen, paramedici, therapeuten, begeleiders, geestelijk raadslieden, vertrouwens-

personen, coördinatoren, leidinggevenden, juristen, leden van commissies, beleidsmedewerkers, klachtenfunctionarissen, bestuurders, adviseurs, enzovoort. Onder de zorgsector verstaan wij ziekenhuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, zorg voor mensen met een beperking, publieke gezondheidszorg, eerstelijnszorg, ouderenzorg, verpleeghuiszorg, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg en andere vormen van zorg die intra-, trans- en extramuraal wordt geboden.

Wat leert u in de opleiding?

In de opleiding leert u om op zowel theoretische als praktische wijze om te gaan met ethische vraagstukken in uw eigen werk én bredere organisatievraagstukken. U leert een weloverwogen standpunt in te nemen en het gesprek over morele kwesties te stimuleren, wat bijdraagt aan reflectie en betere zorg. Zo kunt u een ethische voortrekkers worden binnen uw organisatie, wat zowel uzelf als de organisatie ten goede komt. Het onderwijs is interactief met veel ruimte voor eigen inbreng. U oefent vaardigheden die nodig zijn om aan ethiek te doen: het signaleren, analyseren en interpreteren van morele aspecten; het bespreken van

en argumenteren over deze aspecten, het organiseren van deze communicatie en het afronden van deze processen met beslissingen of adviezen. Uw eigen praktijk staat centraal: u wordt op verschillende manieren uitgenodigd het geleerde toe te passen in uw werk. Door de diversiteit in de deelnemersgroep maakt u kennis met uiteenlopende perspectieven en praktijken. Er is veel ruimte voor uitwisseling en discussie. De docenten van de opleiding zijn betrokken en u krijgt regelmatig feedback op uw lesproducten.

Hoe ziet een lesdag eruit?

Ter voorbereiding op elke lesdag krijgt u literatuur via de online leeromgeving; soms kijkt u een documentaire, luistert u een podcast of maakt u een opdracht. Tijdens de lesdag wisselen interactieve colleges en werkgroepen elkaar af, waarin u zelfstandig of onder begeleiding werkt. Tussen het middag- en avondprogramma is er een gezamenlijk diner, met ruimte om ervaringen uit te wisselen en contacten te leggen. Na afloop helpt een verwerkingsopdracht u het geleerde toe te passen in de praktijk.

Module 1 Ethische vragen tussen begin en einde van het leven

HOOFDDOCENTEN

dr. Verna Jans universitair docent ethiek van de gezondheidszorg (Radboudumc)
dr. Lieke van der Scheer zelfstandig filosoof, ethicus

In Module 1 maakt u kennis met drie grote ethische theorieën: het utilisme, de deontologie en de deugdethiek. Ook techniekfilosofie komt aan bod en we verkennen de concepten 'autonomie', 'ziekte' en 'gezondheid'. U leert twee manieren om ethische vraagstukken te analyseren: een probleemgeoriënteerde en een houdinggeoriënteerde benadering. En u maakt kennis met de Socratische gesprekstechniek. Met deze kennis onderzoeken we ethische vraagstukken rond het begin en einde van het leven en oefenen we met verschillende benaderingen in de vorm van moreel beraad.

Praktische informatie over de opleiding

Aantal 25 deelnemers

Opbouw 3 modules van elk 6 lesdagen
Bij positief resultaat ontvangt u het diploma *Ethiek in de zorgsector*.

Lesdagen dinsdagmiddag en -avond
13:00 – 20:00.

Studiebelasting per lesdag 13 uur zelfstudie, afronding modules: 40 uur per module (deadline na de laatste lesdag van de module).

Locatie Radboudumc te Nijmegen.
Goed bereikbaar met de auto en het openbaar vervoer.

Kosten € 7865,-. Inbegrepen zijn studiemateriaal, toegang tot de universiteitsbibliotheek, eten en drinken tijdens de lesdag en diploma en diploma-uitreiking. Reis- en parkeerkosten zijn voor eigen rekening.

Accreditatie standaard aangevraagd bij de KNMG, Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers en de V&VN. Voor andere beroepsgroepen op aanvraag.

Aanmelden kan online via de website. Aanmeldingen worden op volgorde van binnenkomst verwerkt. De opleiding kan hiervan afwijken als dit nodig is

voor een gebalanceerde samenstelling van de groep.

Uw inschrijving is definitief na ontvangst van onze bevestiging. De annuleringsvoorwaarden vindt u in onze algemene voorwaarden op de website.

Secretariaat Gerdie.vanUden@Radboudumc.nl, (024) 36 15320

Programmacoördinator
Angeliq.Schlieff@Radboudumc.nl

Programmamanager
Simone.Naber@Radboudumc.nl

Internet www.ethiekindezorgsector.nl

Deze brochure geeft een goede indruk van de opleiding. Het kan echter voorkomen dat zich wijzigingen in het programma of het docentenbestand voordoen.

2 DAG 2 DINSDAG 19 JANUARI 2027

Verkenning van verschillende ethische benaderingen, deel 2

dr. Verna Jans | dr. Lieke van der Scheer

Op de tweede lesdag behandelen we de derde grote stroming in de ethiek: de deugdethiek. Deze stroming kijkt verder dan losse handelingen en stelt zich de vraag "wat is een goed leven, en past deze handeling daar in?". U maakt ook kennis met een onderzoekende benadering van ethische vraagstukken, die vanzelfsprekendheden bevraagt en onderzoekt waarom iets als probleem wordt ervaren. Dit illustreren we met het begrip autonomie. Daarnaast oefenen we het hermeneutisch gesprek, een vorm van moreel beraad waarin het expliciteren en onderzoeken van aannames centraal staat.

3 DAG 3 DINSDAG 2 FEBRUARI 2027

Technologie en prenatale diagnostiek

dr. Verna Jans | dr. Lieke van der Scheer | dr. Maartje van Rij, klinisch geneticus (Radboudumc)

Op de derde lesdag verdiepen we ons in ethische vragen rond medische mogelijkheden na de conceptie en vóór de geboorte, zoals prenatale testen, de verhouding tussen preventie en therapie, de relatie tussen test- en behandelmogelijkheden en de maatschappelijke gevolgen van testen. Als verdieping reflecteren we op (nieuwe) technologie aan de hand van inzichten uit de techniekfilosofie. En we gaan dieper in op de oplossingsgerichte benadering van moreel beraad.

5 DAG 5 DINSDAG 9 MAART 2027

Ethiek en genetica

dr. Verna Jans | dr. Niek Kok, postdoctoraal onderzoeker (Radboudumc) | dr. Femke Tammer, klinisch geneticus (Radboudumc)

Genetische counseling en screening zijn snel gegroeide onderdelen van de preventieve geneeskunde en klinische genetica. Steeds meer markers maken het mogelijk erfelijke aandoeningen op te sporen, waardoor genetische diagnostiek een steeds grotere rol speelt in de zorg. Op deze lesdag verkennen we de ethische vragen die deze relatief nieuwe vormen van kennis oproepen. Daarbij staat ook de betekenis van begrippen als 'gezondheid' en 'ziekte' centraal.

'Een waardevolle verdieping bij de dilemma's en vraagstukken die ik dagelijks in de praktijk tegenkom'

Linda Myszka, bestuurssecretaris, Zinzia Zorggroep, Wageningen

'Hoewel ik regelmatig een filosofisch boek lees, pak ik in deze opleiding de theorie van de ethiek pas echt vast: ik worstel ermee, proef verschillende invalshoeken en weeg argumenten zorgvuldig af. Als bestuurssecretaris geeft dat mij waardevolle verdieping bij de dilemma's en vraagstukken die ik dagelijks in de praktijk tegenkom. De opleiding helpt mij om situaties vanuit meer perspectieven te bekijken én om collega's daarin mee te nemen.'

'Een zeer gedegen en bewezen beroepsopleiding die de moeite echt waard is.'

Moritz Pfähler, Geestelijk Verzorger/Ethiekondersteuner, Reinier de Graaf ziekenhuis

'Heerlijk om naast een drukke baan je te kunnen laten bijscholen op het gebied van ethiek in de zorgsector. Een zeer gedegen en bewezen beroepsopleiding die de moeite echt waard is. Het belang van de toepasbaarheid voor de werkvloer wordt erkend, er is bewuste aandacht voor de praktische vertaling middels de verwerkingsopdrachten. Zorg en beleidsprofessionals doen zich ten goede aan deze opleiding en zo kan ethiek in hun eigen werkomgeving naar een level worden getild die het toekomst. Als je aandacht wil hebben voor en ethiek wil borgen in je organisatie is dit de opleiding die aan te raden is.'

4 DAG 4 DINSDAG 2 MAART 2027

Autonomie besproken in een socratisch gesprek

dr. Lieke van der Scheer | drs. Simone Naber | Loes de Jong, filosoof, begeleider van dialogen, geestelijk verzorger (Saffier)

Tijdens deze lesdag oefenen we een Socratisch gesprek als methode van filosofische gedachtevorming. Daarmee verdiepen we het begrip autonomie, dat op dag 2 is geïntroduceerd. Respect voor de autonomie van de patiënt is een belangrijk thema in de medische ethiek, maar wat betekent het precies? Is er eigenlijk wel één betekenis, of hangt die af van de context? In het Socratische gesprek kunnen we één aspect van deze thematiek verkennen. Daarnaast biedt deze gespreksvorm ruimte om ook stil te staan bij de verhouding tussen de deelnemers in het gesprek zelf.

6 DAG 6 DINSDAG 23 MAART 2027

Euthanasie en hulp bij zelfdoding

dr. Lieke van der Scheer | dr. Marianne Dees, huisarts en onderzoeker (Radboudumc)

Nederland was het eerste land met een erkende euthanasiepraktijk en een wettelijke toetsingsregeling; dit is het resultaat van medische, sociale, ethische, juridische en politieke ontwikkelingen. Tegelijkertijd blijft euthanasie onderwerp van maatschappelijk debat. Tijdens deze zesde lesdag besteden we aandacht aan de morele aspecten van medische hulp bij sterven, de positie van de arts en de betekenis van het begrip uitzichtloos lijden.

'Het lokaal is gevuld met een grote diversiteit aan mensen'

Irene Zuidegeest, Physician Assistant-Klinisch verloskundige, Medisch Spectrum Twente, Enschede

'Het is dinsdag. De zon schijnt. Het lokaal is gevuld met een grote diversiteit aan mensen. Een goede bodem voor lange gesprekken. Op mijn werk probeer ik "goed te doen". Hier denk ik na wat "goed doen" is, krijg ik voer voor mijn brein. Oude en nieuwe woorden, zinnen, teksten, tips en boeken. In mijn hoofd vormen zich gedachten, gevoelens en uiteindelijk mijn eigen woorden en beschouw ik wat ik ooit dacht en deed met "goed doen".'

Module 2 Zorg en kwaliteit van leven bij chronische aandoeningen

HOOFDDOCENTEN

dr. Madeleine Timmermann zorgethica en geestelijk verzorger
drs. Simone Naber programmamanager postacademische beroepsopleiding
Ethiek in de zorgsector, adviseur ethiek

In module 2 verkennen we een ethische benadering van zorg voor mensen met een chronische aandoening. Cliënten in de langdurige zorg zijn vaak extra kwetsbaar, waardoor een benadering die zich sterk richt op respect voor autonomie niet volstaat. Tijdens deze module staan de zorgrelatie, het perspectief van de cliënt, afhankelijkheid en kwetsbaarheid centraal. Aan de hand van deze benaderingen en concepten ontwikkelen deelnemers een eigen visie op goede (chronische) zorg.

1 DAG 1 DINSDAG 20 APRIL 2027 Autonomie en afhankelijkheid bij chronische aandoeningen

drs. Simone Naber | **dr. Gert Olthuis**, universitair hoofddocent medical humanities (Radboudumc)

In de zorg is de opvatting van de mens als autonoom individu dat haar eigen situatie kan beoordelen en haar eigen belangen kan behartigen het meest gangbaar. Deze opvatting past niet goed bij chronische zorgsituaties, die vragen een alternatieve benadering. Op deze eerste lesdag verkennen we twee van deze alternatieve ethische benaderingen. Een waarin zowel autonomie als afhankelijkheid een plaats hebben en een waarin het verhaal van de cliënt richtinggevend is voor goede zorg.

2 DAG 2 DINSDAG 11 MEI 2027 Drie doordenkingen van de zorgrelatie

drs. Simone Naber | **dr. Marcel Becker**, universitair hoofddocent ethiek (Radboud Universiteit) | **prof. dr. Joachim Duyndam**, em. hoogleraar humanisme en filosofie (Universiteit voor Humanistiek)

Op deze tweede lesdag onderzoeken we drie perspectieven op de zorgrelatie. Als eerste het menselijk vermogen tot compassie vanuit de deugdethiek, die in module 1 is geïntroduceerd. Vervolgens het denken van Emmanuel Levinas, dat de nadruk legt op het centraal stellen van de Ander, zonder dat dit ten koste van het eigen zelf gaat. Tot slot komt de zorgethiek aan bod. Hier gaat het om verantwoordelijkheden en het zorgen voor, en zo in stand houden van, relaties met mensen en met de wereld.

3 DAG 3 DINSDAG 25 MEI 2027 Relationaliteit, identiteit, afhankelijkheid en kwetsbaarheid in de zorg voor mensen met dementie

dr. Madeleine Timmermann | **drs. Marije Stegenga**, theoloog en ergotherapeut (Ethiekkracht)

Uitgaande van de zorgethische opvatting van zorg, verkennen we op dag 3 vragen rond identiteit, afhankelijkheid en kwetsbaarheid. We onderzoeken de vraag of menselijke identiteit als vooral autonoom of juist relationeel begrepen moet worden en welke plaats kwetsbaarheid en afhankelijkheid daarin hebben. Ook reflecteren we op de betekenis hiervan voor de zorgpraktijk en voor de zorg voor het relationele netwerk rond de zorgontvanger.

4 DAG 4 DINSDAG 8 JUNI 2027 Macht en onmacht in de psychiatrie

dr. Gert Olthuis | **dr. Jelle van Gurp**, universitair hoofddocent Ethiek van de Gezondheidszorg (Radboudumc) | **dr. Anne-Fleur van der Meer**, universitair docent medical humanities (Radboudumc)

De vierde lesdag staat in het teken van vraagstukken in de psychiatrische zorg. Deze vraagstukken vragen, in een tijd waarin zelfbeschikking en autonomie een centrale plaats innemen, juist binnen de psychiatrie, soms om een zorgvuldig evenwicht tussen respect voor de keuzes van patiënten en opvattingen over goede zorg. We onderzoeken macht en onmacht en verdiepen ons in het thema 'waanzin'.

'Door inspirerende literatuur en verrijkende interacties met medecursisten werd mijn blik verbreed en verdiept'

Mascha Mos, Psychiater, Altrecht, Utrecht

'Deze cursus begon voor mij met één gerichte vraag over euthanasie bij psychisch lijden, maar bracht me uiteindelijk veel meer dan ik had verwacht. Door inspirerende literatuur en verrijkende interacties met medecursisten werd mijn blik verbreed en verdiept. Opvallend genoeg leverde het me niet alleen antwoorden op, maar juist ook nieuwe, waardevolle vragen. Dankzij de opdrachten en de persoonlijke feedback groei ik stap voor stap in het helder verwoorden van morele dilemma's binnen de GGZ en om breder na te denken over morele vraagstukken in de zorg.'

5

DAG 5 DINSDAG 22 JUNI 2027

Inclusiviteit en diversiteit in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking

dr. Madeleine Timmermann | **dr. Alistair Niemeijer**, universitair docent zorgethiek (Universiteit voor Humanistiek)

Op deze lesdag staan inclusiviteit en diversiteit centraal, aan de hand van de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Het gangbare maatschappelijke discours legt de nadruk op actieve participatie, actief burgerschap en eigen regie. Tegelijkertijd bepalen kwetsbaarheid en afhankelijkheid juist het specifieke karakter van deze zorg. De zorgethiek biedt hier een ander politiek-ethisch perspectief.

6

DAG 6 DINSDAG 6 JULI 2027

Existentiële kwesties en palliatieve zorg

dr. Jelle van Gurp | **dr. Maaike Haan MA**, filosoof | **dr. Joanna Wojtkowiak**, universitair docent psychologische en levensbeschouwelijke aspecten van existentiële begeleiding (Universiteit voor Humanistiek)

De gemiddelde levensverwachting is sterk toegenomen en de geneeskunde geeft steeds meer mogelijkheden om de dood uit te stellen. Dit roept de vraag op hoe we omgaan met kwetsbaarheid en de eindigheid van het leven. De vraag hoe je met de dood kunt leven blijft vaak onderbelicht, evenals de mogelijke betekenis van ziekzijn, lijden en pijn. Tijdens deze lesdag staan we stil bij 'de goede dood', existentiële zorg en goed hulpverlenerschap bij vraagstukken rond het levenseinde.

Module 3 Ethische aspecten in beleid en management van de zorg

HOOFDDOCENTEN

dr. Eva van Baarle universitair hoofddocent filosofie en militaire ethiek, (Nederlandse Defensie Academie)
drs. Menno de Bree filosoof en ethicus (MennoDenkt)

De derde module gaat over de ethiek van organisaties en de organisatie van ethiek. We richten ons op morele vraagstukken op instellingsniveau en op de manier waarop ethiek binnen organisaties wordt vormgegeven. Centraal staan de afstemming van organisatorische vraagstukken op de waarden van de zorg zelf en de afstemming van de soms uiteenlopende werkelijkheden van de zorg en de organisatie. Daarbij kijken we naar de wisselwerking tussen de werkvloer en het instellingsniveau en de structuren waarin deze dynamiek is ingebed.

'Door de opleiding heb ik geleerd om casuïstiek achteraf op verschillende manieren gestructureerd te analyseren'

Paulo Wismans, Ambulanceverpleegkundige/ docent ambulanceverpleegkunde, UMCG Ambulancezorg, Groningen

'De opleiding *Ethiek in de zorgsector* heeft mij vooral geholpen bij het inzichtelijk krijgen en retrospectief analyseren van ethische dilemma's binnen de ambulancezorg. Juist in de acute setting is er vaak weinig tijd voor uitgebreide reflectie, terwijl de morele impact van beslissingen groot kan zijn. Door de opleiding heb ik geleerd om casuïstiek achteraf op verschillende manieren gestructureerd te analyseren en hier samen met collega's het gesprek over te voeren. Dit levert waardevolle inzichten op en draagt bij aan bewustere keuzes in toekomstige situaties.'

1

DAG 1 DINSDAG 14 SEPTEMBER 2027

Ethiekbeleid in context

dr. Eva van Baarle | **dr. Marcel Becker**
| **drs. Menno de Bree**

We beginnen module 3 met een verkenning van de moraliteit van de instelling. Ethiek wordt vaak ten onrechte gezien als een aparte dimensie van de werkelijkheid, terwijl zij in al ons handelen aanwezig is. In de zorgorganisatie maken medewerkers voortdurend keuzes die normatief geladen zijn. Om morele vraagstukken beter te begrijpen, is inzicht nodig in de context waarin ze ontstaan en in de organisatie waarin ze spelen.

2 DAG 2 DINSDAG 28 SEPTEMBER 2027 Ethiek van organisaties

drs. Menno de Bree | dr. Niek Kok
| drs. Simone Naber

Ethiek is integraal onderdeel van kwaliteit van zorg, goed handelen en een goede professional zijn. Voor de omgang met morele problemen zijn die cultuur en identiteit van groot belang. Cultuur en identiteit komen tot uitdrukking in het handelen en maken reflectie mogelijk. Aan de hand van een praktijkvoorbeeld onderzoeken we wat cultuur en identiteit betekenen voor de ethiek van de organisatie en de organisatie van ethiek

3 DAG 3 DINSDAG 12 OKTOBER 2027 Ethiek van organiseren

Dr. Eva van Baarle | dr. Froukje Weidema, ethica, dialoogtrainer en gespreksleider moreel beraad (School voor Dialoog Nederland)

Wanneer een zorginstelling of medewerker met ethiek aan de slag wil, is het belangrijk vooraf een heldere visie te ontwikkelen op hoe ethiek en ethiekactiviteiten worden opgevat en hoe deze worden georganiseerd. Ook de beleidsmatige inrichting van de organisatie is op te vatten als een normatieve praktijk. Vanuit dit perspectief is de ethiek een vanzelfsprekend en geïntegreerd onderdeel van de organisatie. .

'In mijn onderzoek en adviezen wil ik afwegingen bewuster maken'

Nicolette Woestenburg,
senior onderzoeker/adviseur, Pro Facto, Groningen

'Ik wil de theorie en achtergrond van ethiek beter begrijpen. In lastige situaties speelt vaak meer dan regels en meningen; in mijn onderzoek en adviezen wil ik afwegingen bewuster maken. In

de eerste module staan we stil bij stromingen en methoden om ethische dilemma's bespreekbaar te maken. Ik leerde dat ethiek niet draait om je eigen opvatting verdedigen, maar om aannames te onderzoeken en andere perspectieven te verkennen, waardoor je blik kan verschuiven.'

4 DAG 4 DINSDAG 2 NOVEMBER 2027 Organiseren van ethiek

Dr. Eva van Baarle | Patrick Vlug, onderzoekend adviseur, ministerie van justitie en veiligheid

Naast aansturing vanuit de organisatie doet ethiek ook een voortdurend beroep op het individu. Verwacht wordt dat zorgverleners integer, consistent en ontvankelijk zijn en ruimte laten voor niet-weten, gezamenlijk onderzoek en veranderlijkheid. Om dit mogelijk te maken presenteren we een brede opvatting van ethiekondersteuning, waarin zowel het individu als de context worden meegenomen.

5 DAG 5 DINSDAG 16 NOVEMBER 2027 Grenzen aan organiseren

drs. Menno de Bree | drs. Simone Naber
| dr. Froukje Weidema

Schaarste is inherent aan de zorg: de behoefte is groot, maar niet alle zorg hoeft collectief of publiek gefinancierd te worden. De politiek stelt hierin grenzen en bewaakt kwaliteit en toegankelijkheid. Hierdoor hebben zorgorganisaties te maken met kaders, zoals juridische, financiële en verantwoordingsnormen. Dit brengt spanningen met zich mee, en de noodzaak om verantwoorde keuzes te maken. We bespreken wat dit betekent voor ethiek en ethiekondersteuning bij vraagstukken die het individuele patiëntniveau overstijgen.

6 DAG 6 DINSDAG 14 DECEMBER 2027 Ethiek en politiek

drs. Menno de Bree | dr. Hans van Dartel, ethicus en verpleegkundige n.p.
| dr. Froukje Weidema

De zorg kent maatschappelijke grenzen van morele, economische en sociale aard die voortdurend in beweging zijn. Eerder waren solidariteit en de behoefte aan noodzakelijke zorg leidend bij het bepalen van deze grenzen. Inmiddels spelen ook andere overwegingen een belangrijke rol. Op de laatste lesdag van de module staan vragen centraal over wat deze ontwikkelingen betekenen voor zorgvernieuwing, een rechtvaardige verdeling en de verantwoordelijkheid voor noodzakelijke zorg.

'Ik word uitgedaagd om buiten mijn vertrouwde medisch patroon te denken: zo waardevol!'

Barbara Sibbles, Kinderarts-Erfelijke en Aangeboren Aandoeningen,
Erasmus MC - Sophia Kinderziekenhuis, Rotterdam

'Als kinderarts - Erfelijke en Aangeboren Aandoeningen in een academisch ziekenhuis begeleid ik kinderen met complexe aandoeningen en vaak een beperkte levensverwachting. Ik begon de opleiding om meer handvatten te krijgen bij de morele vragen die deze zorg oproept, zowel voor de kinderen, gezinnen als het behandelteam.

De opleiding biedt echter veel meer: een brede kijk op zorg, ethische en filosofische achtergronden en kritische analyse van standpunten. Ik word uitgedaagd om buiten mijn vertrouwde medisch patroon te denken: zo waardevol!'

Onze alumni kwamen uit de volgende instellingen

A
Aafje Thuiszorg
Huizen
Zorghotels |
Abrona Huis ter Heide |
Academisch Medisch Centrum Amsterdam |
Academisch Ziekenhuis Groningen |
Accare Assen |
Achmea Zorg en Gezondheid Leiden |
Activite Leiderdorp |
Admiraal de Ruyter Ziekenhuis Goes |
Albert Schweitzer Ziekenhuis Dordrecht |
Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp |
Altrecht Den Dolder en Zeist, Utrecht |
Alysis Zorggroep Zevenaar |
Amarant Tilburg |
Amaris Theodotion Laren |
Ambulancedienst Zuid-Holland Zuid |
Amerpoort Baarn |
Amphia Ziekenhuis Breda |
Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis |
Apotheek aan Zee Noordwijk |
Apotheek Flohil Bemmel |
APZ Drenthe locatie Beilen |
Archipel Zorggroep Eindhoven |
Argos Zorggroep Vlaardingen |
Arienszorgpalet Enschede |
ASVZ locatie Merwebolder Sliedrecht; |
Van Koetsveld Zwolle; Zuid-West Sliedrecht |
Atlant Zorggroep vph Heemhof |
Atrium Medisch centrum Heerlen |
Avans Hogeschool Breda |
AVEANT Utrecht |
Axioncontinu verpleeghuis Voorhoeve Utrecht |
Azora Thuiszorg Varsseveld |
Bartiméushage Doorn
B
BAVORNO Groep Rotterdam |
Berchhiem Burgum |
Berchmanianum Nijmegen |
Bernhoven Uden |
BovenIj ziekenhuis Amsterdam |
BrabantZorg Veghel |
Bravis Ziekenhuis Bergen op Zoom |
Buurtzorg Nederland
Almelo
C
Canadoc Rotterdam |
Canisius Wilhelmina Ziekenhuis Nijmegen |
Careyn, locaties de Plantage, Hart van Rozenburg, Maria Oord |
Carint Delden |
Catharinaziekenhuis Eindhoven |
Cello Vught |
Centraal Militair Hospitaal Utrecht |
Centrum voor Consultatie en Expertise |
Centrum voor Ontwikkeling van Palliatieve Zorg Nijmegen |
Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad Nederland Utrecht |
Christelijke Hogeschool Ede |
Circonflex Zevenbergen |
Close of life Amstelveen |
College voor Zorgverzekeringen Diemen |
Commissie Medische Ethiek Zeeland Goes |
Contexte Enschede |
Cosis Groningen |
CuraMare Nieuw Rijsenburgh Sommelsdijk
D
Daelzicht Koningslust |
De Berkhof Bejaardencentrum Winterswijk |
De Borg Stichting Christelijke Zorgvoorzieningen locatie Coendershof Groningen |
De Doc huisartsen Den Haag |
De Gelderhorst Ede |
De Gelderse Roos Wolfheze |
De Grote Rivieren Dordrecht Gorinchem |
De Hartekampgroep Heemstede |
De Hoop GGZ Dordrecht |
De Lathmer Wilp |
De Twentse Zorgcentra – locaties Almelo en Losser |
De Zorgboog Bakel |
De Zorggroep Venlo |
De Zijlen locatie Tolbert |
Delta Psychiatrisch Centrum |
DeSeizoenen Oploo |
Deventer Ziekenhuis |
Diakonessenhuis Eindhoven |
Diakonessenhuis Meppel |
Diakonessenhuis Utrecht |
Disability Studies in Nederland de Meern |
Dichterbij Gennep, Nijmegen |
Donders Instituut Centrum voor Cogniteve Neuroimaging |
Driemaasstede Schiedam |
Dr. Leo Kannerhuis Wolfheze
E
Eemland Ziekenhuis Amersfoort |
Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis Tilburg |
Elkerliek Ziekenhuis Helmond |
Emergis Centrum voor geestelijke gezondheidszorg Goes |
Erasmus MC-Sophia kinderziekenhuis Rotterdam |
Erasmus MC-Daniël den Hoed Rotterdam |
Erasmushuis Zaandam |
Esdege – Reigersdaal Broek op Langedijk |
Europdonor Zeiden |
Evean Zorg Amsterdam
Alkmaar
F
Fatima Wehl |
Florence locatie Wijndaelercentrum Den Haag |
Fontys Hogescholen Eindhoven |
Franciscus Gasthuis Rotterdam |
Franciscus Ziekenhuis Roosendaal |
Freelance Psychosociaal hulpverleenster Ravenstein |
Friesland Coberco Nuenen |
Frion Zwolle
G
GGZ den Bosch |
GGZ Drenthe |
GGZ Friesland Leeuwarden |
GGZ Gelderland Zuid |
GGZ Rivierduinen |
GGZ Rotterdam Rijnmond |
Gemeente Utrecht afdeling Volksgezondheid, Jeugdgezondheidszorg |
Gemeente Vrijzinnig hervormden Delft |
GEMIVA-SVG Groep Leiderdorp en Gouda |
Geriatrisch Centrum Stadzicht Rotterdam |
GeriCare Raamsdonksveer |
Gezondheidscentrum De Kroonsteen Malden |
Gezondheidszorg Oostelijk Zuid Limburg Heerlen |
Gelre Ziekenhuizen Apeldoorn |
GGD Amsterdam |
GGD GHOR Nederland Utrecht |
GITZ Eesveen |
Groene Hart ziekenhuis Gouda
H
Haga Ziekenhuis Leyenburg |
Heliomare Wijk aan Zee |
Het Prakhuis Dordrecht |
Het Roessingh Centrum voor Revalidatie Enschede |
Het Zonnehuis Doorn |
Hofpoortziekenhuis Woerden |
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen |
Hogeschool Enschede afdeling Verpleegkunde |
Hogeschool Rotterdam en Omstreken |
Hogeschool Utrecht |
Hogeschool Zuyd Heerlen
AVM Maastricht |
Humanistische Stichting A.H. Gerhard Amsterdam |
Huisarts J.R. Baaij |
Huisarts Vijfhuizen |
Huisartsen Gelderse Vallei Ede |
Huisartsenmaatschap Gouda |
Huisartsenpraktijk Castricum |
Huisartsenpraktijk De Pastorie Eindhoven |
Huisartsenpraktijk Diemel Arnhem |
Huisartsenpraktijk Doornenburg Doornenburg |
Huisartsenpraktijk Dovenetel Arnhem |
Huisartsenpraktijk Herteweide Veghel |
Huisartsenpraktijk Stadswij Enschede |
Huisartsenpraktijk Wapenveld Wapenveld |
HWW Zorg Den Haag
I
Ikazia Ziekenhuis Rotterdam |
IGGZ “De Geestgronden” Bennebroek |
Inspectie voor de Gezondheidszorg |
Instituut voor de ondersteuning van maatschappelijke en culturele ontwikkelingen in Noord-Holland Purmerend |
Intergraal Kancentrum Midden-Nederland Utrecht |
Integrale Vroeghulp Haarlem |
Interkerkelijk Samenwerkingsverband Pastoraat Leusden |
Interzorg Assen |
Ipse de Bruggen Nieuwveen |
Isala Klinieken Zwolle
J
Jeroen Bosch Ziekenhuis Den Bosch |
Jeugdcentrum De Vliert Den Bosch |
Joods hospice Immanuel Amsterdam |
Juridisch Adviesbureau Gezondheidszorg Zwolle
K
Katholieke Theologische Universiteit Utrecht |
Kempenhaeghe Heeze |
Kennemer Gasthuis locatie Elisabeth Haarlem |
Kentalis |
Koning Willem I College Den Bosch |
Koninklijke Marine Den Haag |
Koninklijke Visio Haren |
Koraal Groep stichting Gastenhof Sittard |
Koraal de la Salle Boxtel |
Kwintess Regio Zuid Flevoland
L
Laak en Eemhoven locatie Nijkerk en Leusden |
Langeland Ziekenhuis Zoetermeer |
Laurentius Ziekenhuis Roermond |
Laurens De Hofstee Rotterdam |
LUMC Leiden |
Lievegoud Antroposofische Zorg Bilthoven |
Leger des Heils Goodwillcentrum Amsterdam |
Leger des Heils Welzijn- en Gezondheidszorg Almere |
Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering Utrecht |
Leyenburg Ziekenhuis Den Haag |
Livio Enschede |
Lorentz Ziekenhuis Zeist
M
Maartenshof Groningen |
Maastricht UMC+ |
Maasstad ziekenhuis Rotterdam |
Malteser Krankenhaus Bonn |
Mariënstaete Warmond |
Martini Ziekenhuis Groningen |
Maxima Medisch Centrum Veldhoven, Eindhoven |
MC Slotervaart Amsterdam |
Meander Medisch Centrum Amersfoort |
Meander Verpleeghuis Veendam |
Mediant Enschede |
Medisch Centrum Alkmaar |
Medisch Centrum Haaglanden Den Haag |
Medisch Spectrum Twente Enschede |
Medtronic Arnhem |
Meriant, onderdeel van Alliade |
MICA Assen |
Ministerie van Defensie Sociaal-Medische Dienst Koninklijke Marine |
Ministerie van Justitie Dienst Justitiële Inrichtingen Almere |
Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport Den Haag
N
Nederlands Instituut voor Psychologen Amsterdam |
Nederlands Vereniging voor een vrijwillig Levensende Amsterdam |
Netwerk Palliatieve Zorg Walcheren |
Nieuw Unicum Zandvoort |
Noorderboog Meppel |
Noordwest Ziekenhuis-groep Alkmaar
O
OCE Nijmegen |
OCRN kinder– en jeugd GGZ |
Ommelander Ziekenhuis Groningen |
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis Amsterdam |
Oosterschelde Ziekenhuis Goes |
Op de Bies Landgraaf |
Opella Bennekom, Ede |
ORO Helmond
P
PAAZ ZGT Almelo |
Pameijer Rotterdam |
Pantein Zorgcentra |
Parnassia-Bavo-Europoort |
ParnassiaGroep Castricum
Psycho Medisch Centrum Den Haag |
Partners voor Jeugd, Expertisecentrum William Schrikker |
Paulus Stichting Sittard |
Pharos Utrecht |
Pieter van Forest locatie de Kreek ‘s-Gravenzande |
Pluryn Werkenrode Groep Groesbeek |
Pompestichting Nijmegen |
Praktijk voor Haptotherapie Amsterdam |
Praktijk voor Haptotherapie Enschede |
Preva Stichting den Haag |
Prinsenvesting Purmerend |
Prisma Waalwijk |
Profacto Groningen |
Promens Care Assen |
ProNect Ophemert |
Pro Persona Nijmegen |
PSW Herten |
Psychiatrie Rivierenland, Tiel |
Psychiatrisch Ziekenhuis Amsterdam |
Psychiatrisch Ziekenhuis Reinier van Arkel Vught |
Psychiatrisch Ziekenhuis Veldwijk Ermelo |
Psychiatrisch Ziekenhuis Vincent van Gogh Instituut Venray |
Psychogeriatrisch Centrum Stadzicht Rotterdam |
Psychotherapiepraktijk Mauritsstraat Utrecht
Q
Quarijn Doorn
R
Radboudumc Nijmegen |
Raphaelstichting afdeling Rozemarijn Haarlem en Hooddorp |
RAV Brabant Midden-West-Noord Tilburg |
Reggeland verpleeghuis Schutse Rijssen |
Regionale toetsingscommissie Euthanasie Arnhem en N. Holland Den Haag |
Reinier de Graaf Ziekenhuis Delft |
Respect Zorggroep Scheveningen Den Haag |
Revalidatiecentrum De Hoogstraat Utrecht |
Revalidatiecentrum De Lindenhof (Revant) |
Revalidatie Friesland Beesterzwaag |
Riagg |
RIBW Nijmegen en Rivierenland Nijmegen |
Richard Hoogland Stichting Utrecht |
Rijckehove Capelle aan de IJssel |
Rivas Beatrix Ziekenhuis Gorinchem |
Rivas Zorggroep locaties het Gasthuis Gorinchem; |
verpleeghuis Lingesteyn Gorinchem;
Papendrecht Sliedrecht |
ROC West-Brabant Kellebeekcollege Roosendaal |
ROC Nijmegen |
Rode Kruis Ziekenhuis Beverwijk |
Römkegroep Den Dolder |
Ruwaard van Putten Ziekenhuis Spijkenisse
S
Saffier residentie-Maison Gaspard de Coligny Den Haag |
Saxion Hogescholen Enschede |
SBWU Utrecht |
Scheper Ziekenhuis Emmen |
Sevagram Heerlen |
S&L Zorg Roosendaal |
’s Heeren Loo Zorggroep |
SHERPA Baarn |
SHG Nieuw Waldeck |
Sint Anna Ziekenhuis Geldrop |
Sint Antonius Ziekenhuis Nieuwegein en Utrecht |
Sint Clara Ziekenhuis Rotterdam |
Sint Elizabeth ziekenhuis Tilburg |
Sint Franciscus Gasthuis Rotterdam |
Sint Francischof Raalte |
Sint Joseph Ziekenhuis Veldhoven |
Sint Lucas Andreasziekenhuis locatie Andreas Amsterdam |
Sint Lucasziekenhuis Winschoten |
Sint Maartensgasthuis Venlo |
Sint Maartenskliniek Ubbergen |
Siza Arnhem |
Slingeland Ziekenhuis Doetinchem |
Slotermaker de Bruïne Instituut Training en Advies Doorn |
Spaarne Gasthuis Hoofddorp |
Spectrum Gelderland Oost |
Stichting Amarant Tilburg |
Stichting Arcus locatie Verpleeghuis Margriet |
Stichting Bevolkingsonderzoek Borstkanker Zuidwest Nederland Rotterdam |
Stichting Bronovo-Nebo Den Haag |
Stichting Carint Hengelo |
Stichting Coloriet Lelystad |
Stichting de Bruggen Nieuwveen |
Stichting de Hondsborg Oisterwijk |
Stichting Deventer Ziekenhuis Deventer |
Stichting de Wever Zorgcentrum Tilburg Zuid |
Stichting de Zijlen Tolbert |
Stichting Elisabeth Breda |
Stichting Elisabeth gasthuis Deventer |
Stichting Epilepsie Instellingen Nederland |
Stichting Exploitatie Het Dorp Arnhem |
Stichting Exploitatie Hospice Alkmaar |
Stichting Flevopolder Almere |
Stichting GGZ Groningen divisie Ouderenzorg Zuid Laren |
Stichting Hendrik van Boeijen Assen |
Stichting “Het Hoogeland en Hullenoord” Beekbergen |
Stichting Het Hooghuijs Etten Leur |
Stichting Hervormde Diakonale Huizen Haarlem |
Stichting Hospice de Luwte Soest |
Stichting Ikone Zwolle |
Stichting Interzorg Noord Assen |
Stichting Land van Horne Weert |
Stichting Laverhof locatie verpleeghuis St. Barbara |
Stichting Maeyekhiem Sint Nicolaasga |
Stichting Milo Schijndel |
Stichting Omring Hoorn |
Stichting Ondersteuning Dienstverlening Huisartsen Utrecht |
Stichting Pergamijn Echt |
Stichting Philadelphia Zorg Nunspeet Amersfoort |
Stichting Playade Arnhem |
Stichting Pro Senectute Amsterdam |
Stichting Protestants Christelijk Zorgcentrum “De Lichtenberg” Amersfoort |
Stichting Raamwerk Noordwijkerhout |
Stichting Rivierduinen Leiden |
Stichting Schakelring |
Stichting Sensire Varsseveld |
Stichting SOVAK Terheijden |
Stichting SWZ Son |
Stichting Ursula Nieuwveen |
Stichting Verpleging en Verzorging Eindhoven |
Stichting Vivre Maastricht |
Stichting VZR/Dr Ackenshuis Gulpen |
Stichting Welzijnszorg Heerlen |
Stichting Woon- en Zorgcentra Zoetermeer |
Stichting Ziekenhuis de Heel Zaandam |
Stichting Ziekenhuis Leyenburg Den Haag |
Stichting Ziekenzorg: Verpleeghuis De Molenberg Groenlo |
Stichting Zorgbalans Verpleeghuis Zuiderhout Haarlem |
Stichting Zorgcentra Eemersveld Leusden |
Stichting Zorgcombinatie Marga Klompé |
Stichting Zorgpartners Gouda |
Stichting Zozijn Doetinchem |
Streekziekenhuis Koningin Beatrix Winterswijk |
Streekziekenhuis Midden Twente Hengelo |
Streekziekenhuis en –verpleeghuis Zevenaar |
Surplus Zorg & Welzijn Etten-Leur, Zevenbergen |
Sutfene Zuthpen |
SVRZ Middelburg
T
t Lange Land Ziekenhuis Zoetermeer |
Tactus Enschede |
Tactus Verslavingszorg Deventer |
Talent Heerenveen |
Talma Sionsberg Dokkum |
Tante Louise Vivensis |
Tergooi |
Thebe Woon- en Zorgservice Tilburg |
Thuiszorg Gooi en Vechtstreek Huizen |
Tjallingahiem Leeuwarden |
Treat Emmen |
Trompetter & van Eeden Hilversum |
Twenteborg-ziekenhuis Almelo
U
Universitair Medisch Centrum Utrecht |
Universitair Medisch Centrum Groningen |
UWV Utrecht
V
V&VN Utrecht |
Van Boeijen Assen |
Van Weel Bethesda Ziekenhuis Dirksland |
Verloskunde Academie Maatsdam |
Verloskundige Maatschap “De Heuvelrug” Rhenen |
Verpleeghuis ABG Stichting Savelanden Bergen op Zoom |
Verpleeghuis Boswijk Vught |
Verpleeghuis Noordse Balk Zaandam |
Verpleeghuis Oranje Nassau’s Oord |
Verpleeghuis de Weerde Eindhoven |
Verpleeghuizen Invia/Lemborgh Sittard |
Verpleeg- en Reactiveringscentrum Bertilla Drachten |
Verpleeg- en Reactiveringscentrum Amersfoort |
Verpleeg- en reactiveringscentrum De Boede Koudekerke |
Verpleeg- en Reactiveringscentrum Het Zonnehuis Zwolle |
Verpleeg- en revalidatiecentra De Ielanen en De Flecke Joure |
Verpleeghuis Gaasperdam Amsterdam |
Verpleeghuis Krönnenzommer Hellendoorn |
Verpleeghuis Livio “Het Wiedenbroek” Haaksbergen |
Verpleeghuis Neerwolde Groningen |
Verpleeghuis “Reggersoord/De Schiphorst” Meppel |
Verpleeghuis Sint Barbera Schijndel |
Verpleeghuis Sint Camillus Roermond |
Verpleeghuis Slotervaart Amsterdam |
Verpleeghuis Solwerd Appingedam |
Verpleeghuis Zuyder Waeert Heerhugowaard |
VGZ Eindhoven en Arnhem |
Viataal St.-Michielsgestel |
Vitras Driebergen/Rijsenburg |
ViVa! Zorggroep Heemskerk |
Vivent Mariaoord Rosmalen |
Vivium Zorggroep Huizen |
V&VN Utrecht |
VU Medisch Centrum Amsterdam
W
Waalborg Tiel |
Waterlandziekenhuis Purmerend |
Westfries Gasthuis Hoorn |
Wilhelmina Ziekenhuis Assen |
Woonzorgcentrum IJsselheem |
Woonzorgcentrum Park Zuiderhout Teteringen |
WWZ-verpleeghuis van Wijckerslooth Oegstgeest |
WZH Den Haag |
W-Zorg
Y
Yulius Dordrecht
Z
Zaans Medisch Centrum Zaandam |
Ziekenhuis Eemland Amersfoort |
Ziekenhuiscentrum Apeldoorn |
Ziekenhuis Gelderse Vallei Ede |
Ziekenhuis Groep Twente Almelo |
Ziekenhuis Lievensberg Bergen op Zoom |
Ziekenhuis Rivierenland Tiel |
Ziekenhuis Rijnstate Arnhem |
Ziekenhuis St Jansdal Harderwijk |
Ziekenhuis Tjongerschans Heerenveen |
Ziekenhuis Walcheren Vlissingen |
Ziekenhuis Zeeuws Vlaanderen Terneuzen |
Ziekenhuizen Noord Limburg |
Zilverzorg Goverwelle Gouda |
Zinzia Zorgrgroep |
ZONMW Den Haag |
Zonnehuisgroep Amstelland Amstelveen en Vlaardingen |
Zorgacademie Erasmus Opleidingsinstituut |
Zorgaccnt Almelo |
Zorgcentra De Betuwe/Zorgcentrum Beatrix Culemborg |
Zorgcentra Rivierenland (SZR) |
Zorgcentrum Bornia Herne |
Zorgcentrum De Buitenhof Amsterdam |
Zorgcentrum St. Jacob Amsterdam |
Zorgcentrum Texel Den Burg |
Zorgcentrum Tilburg-Zuid |
Zorgcombinatie Beekbergen |
Zorgcombinatie Zwolle/Zonnehuis Zwolle |
Zorg Consult Nederland BV Utrecht |
Zorggroep Almere |
Zorggroep Apeldoorn |
Zorggroep Elde Boxtel |
Zorggroep Fivelland Appingedam |
Zorggroep Plantein locatie Ielänen Sneek |
Zorggroep Solis Deventer |
Zorghove / SWZ Son |
Zorginstelling Noord-Nederland Haren |
Zorgkantoor Haagland Den Haag |
Zorgkwadrant Fryslân Oost Burgum |
Zorgorganisatie Carintreggeland Almelo en Hengelo |
Zorgpalet Enschede |
Zorgpartners Midden Holland |
Zorgsaam ZH Zeeuws Vlaanderen Terneuzen en Sluiskil |
Zorgspectrum Het Zand Zwolle |
Zorgstroom Middelburg |
Zorgverzekeraar VGZ Eindhoven |
Zuiderzee Ziekenhuis Lelystad |
Zuwe Hofpoort Ziekenhuis |
Zuyderland |
ZZG Zorggroep Groesbeek |

de Volkskrant, 12 september 2025

Bij twijfel (over het nut) niet testen

de Stentor, 24 juni 2025

‘Ik ben ene arts kwijt die me nog een beetje snapt’

de Stentor, 24 juni 2025

Trouw, 13 maart 2026

Werkdruk in de zorg neemt niet af door digitale hulp

Trouw, 13 maart 2026

Werkdruk in de zorg neemt niet af door digitale hulp

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Trouw, 13 maart 2026

Alle data

2026

- Medio juni | Start inschrijving
- Zondag 15 november | Sluiting inschrijving
- Week 50 en 51 | Kennismakingsbijeenkomst

2027

MODULE 1: ETHISCHE VRAGEN TUSSEN BEGIN EN EINDE VAN HET LEVEN

- dinsdag 5 januari | Lesdag 1: Verkenning van verschillende ethische benaderingen deel 1
- dinsdag 19 januari | Lesdag 2: Verkenning van verschillende ethische benaderingen deel 2
- dinsdag 2 februari | Lesdag 3: Technologie en prenatale diagnostiek
- dinsdag 2 maart | Lesdag 4: Autonomie besproken in een socratisch gesprek
- dinsdag 9 maart | Lesdag 5: Ethiek en genetica
- dinsdag 23 maart | Lesdag 6: Euthanasie en hulp bij zelfdoding
- dinsdag 6 en woensdag 7 april | Eindgesprekken module 1

MODULE 2: ZORG EN KWALITEIT VAN LEVEN BIJ CHRONISCHE AANDOENINGEN

- dinsdag 20 april | Lesdag 1: Autonomie en afhankelijkheid bij chronische aandoeningen
- dinsdag 11 mei | Lesdag 2: Drie doordenkingen van de zorgrelatie
- dinsdag 25 mei | Lesdag 3: Relationaliteit, identiteit, afhankelijkheid en kwetsbaarheid in de zorg voor mensen met dementie
- dinsdag 8 juni | Lesdag 4: Macht en onmacht in de psychiatrie
- dinsdag 22 juni | Lesdag 5: Inclusiviteit en diversiteit in de zorg aan mensen met een verstandelijke beperking
- dinsdag 6 juli | Lesdag 6: Existentiële kwesties en palliatieve zorg
- Vrijdag 31 juli | Deadline inleveren paper module 2

MODULE 3: ETHISCHE ASPECTEN IN BELEID EN MANAGEMENT VAN DE ZORG

- dinsdag 14 september | Lesdag 1: Ethiekbeleid in context
- dinsdag 28 september | Lesdag 2: Ethiek van organisaties
- dinsdag 12 oktober | Lesdag 3: Ethiek van organiseren
- dinsdag 2 november | Lesdag 4: Organiseren van ethiek
- dinsdag 16 november | Lesdag 5: Grenzen aan organiseren
- dinsdag 30 november | Minisymposium papers module 3
- dinsdag 14 december | Lesdag 6: Ethiek en politiek
- dinsdag 16 december | Deadline inleveren eindpaper module 3

2028

- Vrijdag 24 maart | Diploma uitreiking